

Folyóiratok szemléje.

Az „Akadémiai Értesítő“ áprilisi (124.) füzetét pályázati jelentések, jegyzőkönyvek és jkvi mellékletek, a májusi füzetet pedig az Akadémia munkásságáról szóló jelentések foglalják el.

A „Budapesti Szemle“ áprilisi füzetében *Riedl* Frigyes ir Péterfy Jenőről. *Ferenczi* Zoltán Deák Ferencznek Wesselényi Miklóshoz intézett két levelét adja a szláv kérdésről. *Madarász* Flóris Versegly és a nyelvújítás cz. tanulmányának közlését kezdi meg, s ugyanazt folytatja a májusi (281.) füzetben is; *Szmrecsányi* Miklós pedig befejezi *Szt.-Orsolya* legendájának feldolgozását a történetben és a művészetben. *Szabolcska* Mihály eredeti költeményt (Vallomás) irt, *Varga* Gyula pedig *Leconte de Lisle* után francziából az „Üvöltők“ cz. költeményt ültette át. *Badits* Ferencz Bajza életrajzából közöl egy részletet. *Kropf* Lajos pedig *Provence* költőjéről, *Mistral*ról ir *Welter* Miklós könyve nyomán. — A májusi számban *Berzeviczy* Albert a Vatikán *Borgia* szobáit írja le, *Grósz* Emil Högyes Endre jelentése alapján nyújt tájékozást a veszettségről Magyarországon. *Farkas* Jenő Ruskint méltatja, *Sebestyén* Károly pedig *Pfleiderer* E. műve nyomán *Sokrates* és *Platon* fejlődését mutatja be. *Gyulai* Pálnak eredeti költeménye (*Gernyeszegen*) s *Gábor* Ignácznak cseh népdal után készült „Gólyá“-ja után *Endrődi* Sándor költeményeiről, utána pedig *Gyulai Gaal* Gastontól Magyarország madarairól találunk összefoglaló ismertetést. Mindkét füzetben regényfolytatás van még, s végül az „Értesítő“ bírálataival.

Az „Egyetemes Philologiai Közlöny“ 3. 4. és 5. füzetének főbb cikkei a következők: *Miscellanea etymologica*, *Pruzsinszky* Jánostól; *Zalán* futása és a székelyek Erdélyben, *Kiss* Ernőtől; *Sancti Gregorii Nazianzeni codicis Mediceo Laurentiani, celeberrimi collatio* (görög és latin szöveggel), *Vári* Rezsőtől; *Csokonai* és *Tiedge*, *Teveli* Mihálytól; *Ezékiel* iratai, *Krausz* Sámueltól; *Adversaria critica ad Taciti Agricolam, Annales, Historias* (latinul), *Némethy* Gézától. A *Gesta-Romanorum* gyulafejevári kézírata, *Katona* Lajostól. *Demantius* Kristóf magyar táborigyűjtője, *Bleyer* Jakabtól. Római consuli családok, *Geréb* Józseftől. *Eucheria* latin nőköltő verséhez, *Latkóczy* Mihálytól; *Homeros* költői leírásai, ifj. *Reményi* Edétől; Vigjátékok a nyelvújításról, *Balassa* Józseftől. Adalékok a jézsuiták iskolai színjátékainak történetéhez, *Fináczy* Ernőtől. Az erdélyi szászok nyelvészeti munkásságának legújabb termékei, *Melich* Jánostól. Mind a három füzetnek ezeken kívül a szokott rovatokban gazdag tartalma van.

Az „Erdély“ füzeteiből minket közelebről a következő cikkek érdekelnek: *Gyárfás* Győzőtől: Az ojtózi szoros emlékei (1. sz.). *Sebesvár* (2 képpel). *Karácson* Bélától (3. sz.). A gainai leányvásár, *Nemes* Ödöntől. *Verancsics* Erdélyről, *Rácz* Miklóstól (4. sz.). A 3. számhoz mellékelt „Erdély Népeiben“ *Dr. Kuun* Géza gróf *Ethnographia—Ethnologia* cz. értekezése, s *Temesváry* János dr. cikke a szamosújvári *Rubens*-képről a legkiválóbbak.

Az „Irodalomtörténeti Közlemények“-ben (2. füz.) *Zlinszky* Aladár dr. Arany ballada forrásairól számol be, *Katona* Lajos Temesvári Pelbárt Stellariumáról és a „Scala coeli“-ről ír *Viszota* Gyula dr. Fessler hatását mutatja ki Kisfaludy Károlyra. *Fürst* Aladár megkezdi „Gessner Salamon hazánkban“ cz. közleményét. Az „Adattár“ érdekes tartalmán kívül a füzetben még egy ismertetést s végül *Hellebrant* Árpádtól irodalomtörténeti repertoriumot találunk.

A „Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde“ májusi füzetének első közleménye tanulmány A.-tól. (Studien aus den Quellen zur siebenbürgischen Geschichte. A második *Duldner* J. cikke („Aus dem Stammbuch des Georg Lysthenius“). Apró közlemények, „Vegyések“ és „Irodalom“ maradnak a füzet végére.

A „Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle“ 3 füzetében *Takáts* Sándor dr. a dunai hajózásról ír a XVI. és XVII. században. Azon kívül az „Adatok“, a „Vegyések“ és a „Gazdaságtörténeti Értesítő“ rovatai változatosak és érdekesek.

A „Magyar Nyelvőr“ áprilisi (IV.) számában *Melich* János a „zivatar“ szó családjáról értekezik; *Munkácsi* Bernát a finn-magyar nyelvekben mutatkozó kaukázusi hatást teszi folytatólagos tanulmánya tárgyává. *Asboth* Oszkár arról ír, hogy miként olvasandó a „zoudos“? *Tolnai* Vilmos Kalmár György nyelvújító törekvéseiről szól; Bárdos Remig nyelvújítási adatokat közöl, s *Varga* Ignác a vepvidéki nyelvjárás hangtanát adja — A májusi számot *Asboth* Oszkár cikke nyitja meg „a zivatar és zaj“ kérdéséről. *Munkácsi* Bernát folytatja előbbi tanulmányát; *Jenő* Sándor az érmelléki nyelvjárásról kezd meg első közleményét, s *Joannovics* György helyreigazításokat tesz. Mindkét számban a szokásos rovatok is szerepelnek, bő és változatos tartalommal.

A „Magyar Könyvszemle“ I. füzetében *Erdélyi* Pál Balassa Bálint Komédiájáról értekezik. *Vaxjú* Elemér a gyulafejevári Batthyány-könyvtár kéziratait ismerteti, *Bleyer* Jakab pedig a magy. nemzeti múz. birtokában lévő (1600—1711) magyar vonatkozású német újságlapokról beszél. A Magyar Könyvesház, Tárca, Szakirodalom, Vegyes közlemények rovatai szintén sok érdekest tartalmaznak.

A „Protestáns Szemle“ 4. és 5. számának értekezései és tanulmányai a következők: Az Evangelium hatása a nemzetekre *Szöts* Farkastól; A vallás eredő forrása *Stromp* Lászlótól; A protestantizmus és romanizmus gyümölcsei *Szlávik* Mátyás dr.-tól. Egyetemi prot. theol. fakultás *Szöts* Farkastól; Irott énekgyűjtemények a XVII. századból *Barla* Jenőtől; Az apostolok *Raffay* Sándortól. Mind a két füzetben ezeken kívül még Tárca rovat, s bő egyházi és irodalmi szemle van.

A „Századok“ áprilisi számát *Pór* Antal cikke nyitja meg Nagy Lajos király szövetségéről IV. Károly császár ellen 1362-ben, s ugyanez folytatódik és végződik a májusi füzetben. Szintén az ápr. füzetben kezd, s a májusiban folytatja értekezését Erdély és Anglia politikai érintkezéséről *Angyal* Dávid is. *Szádeczky* Lajos az ápr. számban fejezi be a székely határőrség

szervezéséről és a mádэфalvi veszedelemről írott tanulmányát. — A májusi füzetben még az előbbieken kívül *Wéber* Samu a Szepesség ötödik municipi umáról, *Némethy* Lajos pedig a márczfalvi prépostságról értekeznek. Azon kívül mind a két füzetben gazdag történetirodalmi és tárcza rovatot találunk.

K. I.

Erdélyi Múzeum-Egylet.

I.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet böcs. nyelv- és történettud. szakosztálya f. é. máj. 19-én dr. Márki Sándor alelnökkel az élén felolvasó ülést tartott, melyen 1) *dr. Kovács János* igen érdekes felolvasást tartott: az angol nyelvnek, mint a nemzetközi közlekedés és művelődés eszközének elterjedése felől.

2. Dr. *Cs. Papp József* tartott felolvasást: a magyar „Paradicsom“ cz. a. Szász Károly műfordításáról, melynek kapcsán a szakosztály elhatározta, hogy Szász Károlyt Dante „Divina Comoediá“-ja teljes fordítása megjelenése alkalmából írásban is üdvözli.

3. Új tagúl felvétellett *Gáspár* Albert közjegyző Sorostélyon, u. p. Szász-Csanád (Alsó-Fehérvm), aj. Kelemen Lajos és *Székely* Ignác m. kir. posta- és távíró tiszt Szegeden (aj. Szamosi.)

II.

Az E. M. E. ig. választmánya f. é. jun. 13-án *dr. Schneller* István kor-elnökte alatt ülést tartott, melyen a folyó ügyek hosszú sorozata közben jelentettet, hogy a vallás- és közoktatási m. kir. minister megengedte, hogy a nagyszebeni főgymnasium igazgatósága a Baumgarten-féle növénygyűjteményt az E. M. E. tulajdonába bocsássa, cserében olyan természetrajzi gyűjteményért, mely egyenértékű és a gymnasium feladatával teljes összhangban áll.

Újabb adományok a Szilágyi Sándor emléktábla alapjára. Kovács Dezső, Geréb Márton, dr. Sárkány Lajos, Graf Jakab, dr. Borea Mihály, Balogh Károly, Demjén Zoltán és dr. Török István 4—4 korona, Tárkányi György, Seprődi János, Komáromy Géza és Szathmári Ákos 2—2 kor., Parádi Kálmán 1 kor., Karácsony Sándor 10 kor.: összesen 51 korona. — Ez összeg el van helyezve a kolozsvári gazdák hitelszövetkezetének 330 sz. könyvében Szilágyi Sándor emléktábla alap ezimen.

Dr. Török István,
gyűjtő.